

De beste voorzieningen voor gelukkige kinderen

Bouwen aan de scholen voor de toekomst

Een beeld uit (bijna) vervlogen tijden... De schoolbel gaat. De kinderen lopen door een lange gang naar hun lokaal en hun juf of meester begint de les. Rekenen, taal en de andere vakken komen netjes na elkaar. De leerkracht geeft uitleg en de leerlingen gaan individueel aan het werk. Eens per week stappen ze op de fiets om een uurtje te gaan gymmen.

Het onderwijs verandert en van het beeld zoals het hierboven is geschetst zie je steeds minder terug. Leerlingen werken vaak in projecten en doen individueel of in een groepje opdrachten. En als het even kan wordt de lesstof op verschillende manieren aangeboden: sommige kinderen leren nu eenmaal beter met hun hoofd en anderen met hun handen. En beweging is niet meer iets voor een keer per week, maar wordt bij voorkeur elke dag geïntegreerd in het lesprogramma. Tegelijk zien scholen hun rol breder dan alleen het geven van les. Ze voelen zich er medeverantwoordelijk voor dat kinderen het prettig hebben en dat eventuele problemen snel worden gesignaleerd. Daarom werken ze nauw samen met organisaties variërend van kinderopvang tot jeugdzorg.

Die ontwikkelingen spelen uiteraard ook in Olst-Wijhe. Er wordt gezocht naar nieuwe concepten waarin alle kinderen tot hun recht komen en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Een tastbaar gevolg is dat traditionele schoolgebouwen niet meer voldoen. Bij het denken over de toekomst van het basisonderwijs in Olst-Wijhe spelen ook andere zaken: op de elf bestaande scholen zitten steeds minder leerlingen en een aantal zit rond of onder de landelijke opheffingsgrens. Dat vraagt om een slimme inzet van leerkrachten.

De besturen van de basisscholen sloegen de handen ineen en namen het initiatief om over de toekomst van het onderwijs na te denken, in samenspraak met ouders. Andere organisaties die een rol spelen bij het opgroeiende kind hebben zich daarbij aangesloten. Samen ontwikkelen ze een plan voor een gezonde toekomst van het basisonderwijs en de andere voorzieningen voor kinderen. Met als drijfveer: gelukkige kinderen!

Een gemeenschappelijke investering in de toekomst van de Olst-Wijhese samenleving met een belangrijke maatschappelijke meerwaarde

De schoolbesturen in de gemeente Olst-Wijhe, de Mare en mijnplein, hebben het initiatief genomen om samen met hun partners te bouwen aan de school van de toekomst. Een omgeving waar je je als kind optimaal kunt ontwikkelen.

Kenmerken van de school van de toekomst

Uitstekend, eigentijds onderwijs

In het hedendaagse onderwijs staat centraal dat kinderen worden opgeleid om zelfstandig te functioneren. Rekenen en taal zijn nog steeds belangrijk, maar de snel veranderende maatschappij vraagt ook andere vaardigheden. Zoals improvisatievermogen, zelfstandigheid en de vaardigheid om antwoorden te vinden op allerlei vragen. Je moet voorbereid zijn op beroepen die nu misschien nog niet bestaan. De kinderen leren soms individueel, vaak samen met anderen. Sommige leerlingen nemen kennis vooral op met hun hoofd, anderen door te doen. Voor beide vormen is op de school van de toekomst ruimte, zodat alle kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Een ontwikkeling die wordt vormgegeven in een omgeving bestaande uit leerkrachten, ouders, voorzieningen op het terrein van sport, onderwijs, kinderopvang, jeugdzorg en cultuur :

“It needs a village to raise a child”!

Gezonde school

Net als veel van hun ouders bewegen ook veel kinderen te weinig. Daarom is 'bewegend leren' een van de kenmerken van het hedendaagse onderwijs. Bewegen en naar buiten gaan is veel meer dan een paar uurtjes gym in de week: het is een vast onderdeel van het dagprogramma. De omgeving biedt prachtig lesmateriaal. Op school kun je bij kinderen de kiem leggen om bewegen onderdeel te maken van hun leven. Daarbij bereik je alle kinderen en hun ouders, want ze gaan allemaal naar school. Voor een optimale vervlechting van bewegen en school is het ideaal als scholen en sportvoorzieningen in elkaars nabijheid liggen. Met andere woorden: de onderwijs- en sportinfrastructuur versterken elkaar hierdoor ten behoeve van het kind.

Wat tref je aan in de school van de toekomst?

- Een technieklokaal waar leerlingen van alles kunnen ontdekken
- Een goed gevulde bibliotheek
- Een keuken voor goede kooklessen
- Ruimten voor handvaardigheid en gym
- Ruimtes om gezamenlijk te vieren: Sinterklaas, de afscheidsmusical met ouders en de omgeving
- Verschillende ruimtes voor verschillende manieren van leren. Niet alleen lokalen, maar ook ruimten waar je kunt samenwerken
- Een natuurlijke en uitdagende schoolomgeving
- Een veilig en overzichtelijk gebouw, waarin je als kind ziet en gezien wordt
- Volop ruimte om je optimaal te kunnen ontwikkelen.

Slim samenwerken en hoge kwaliteit

Het onderwijs kampt met een tekort aan docenten en krappe budgetten. Zeker op kleine scholen is merkbaar dat de vele taken op relatief weinig medewerkers neerkomen. Docenten willen leerlingen het beste onderwijs bieden, maar lopen tegen grenzen aan. Als kleine scholen samengaan, kan slim worden samengewerkt. Dat geldt voor overheadtaken, maar bijvoorbeeld ook voor extra activiteiten: scholen organiseren activiteiten op koningsdag of een handbaltoernooi niet afzonderlijk, maar samen. Er zijn bovendien kansen om de kwaliteit te vergroten: er is meer ruimte om vakleerkrachten voor bijvoorbeeld muziek, automatisering en bewegen in te zetten. En specialistische functies zoals een pestcoördinator. Daar komt een fysiek voordeel bij: door locaties te bundelen verminderen de onderhoudskosten en het energiegebruik. We steken liever geld in de kwaliteit van het onderwijs dan in 'stenen'.

Optimale ondersteuning

De meeste kinderen 'rollen' soepel door het onderwijs, maar dat geldt niet voor alle leerlingen. Als kinderen met problemen kampen, komen die in veel gevallen op school aan het licht. Door alert te zijn, kunnen kleine problemen worden aangepakt voor ze grote impact krijgen. Om dat, in overleg met de ouders, snel te kunnen doen, is het nuttig dat ondersteunende organisaties elkaar makkelijk weten te vinden. Van bibliotheek tot logopedie, jeugdgezondheidszorg, centrum voor jeugd en gezin en consultatiebureau. Het bij elkaar brengen van expertises binnen de nieuw te realiseren schoolomgeving maakt snel schakelen mogelijk. Dat vermindert zowel emotionele schade bij het kind als op termijn uitval en hoge kosten.

Persoonlijke ontwikkeling

Kinderen brengen een groot deel van de dag op school door. En rondom de schooltijd vaak in de voor- en/of naschoolse opvang. School en opvang kunnen elkaar ondersteunen en aanvullen in het belang van het kind. Dat wordt landelijk onderkend bij de herziening van de eisen die aan het onderwijs worden gesteld. Op school is er een verschuiving van het traditionele leren naar meer persoonlijke

ontwikkeling. En bij de kinderopvang gaat de nadruk van spelen naar ontwikkeling. Ze kunnen elkaar versterken, bijvoorbeeld door op de opvang met elkaar muziek te maken, als vervolg op de muziekles die op school werd gegeven. En praktisch: als school en opvang op hetzelfde terrein zitten, verdwijnen de vervoers- en logistieke problemen.

Prettige, energiezuinige gebouwen

De bouw van nieuwe scholen biedt de kans om ze duurzaam te maken. Dat gaat verder dan het plaatsen van zonnepanelen op het dak. De kern is om naar het totaal van gebouw, functie en gebruikers te kijken. Met als opgave om een school te bouwen die toekomstbestendig is en die bij een toekomstige sloop niets achterlaat voor generaties die na ons komen. En het is een school waar duurzaamheid een onderdeel is van de lessen, de houding en het gedrag. In het dagelijks leven in en rond de school, in een groene omgeving. Zo'n school maak je in een bouwteam met naast bouwexperts de partners die in het gebouw samenwerken, het personeel en ouders en leerlingen.

De plek

Om de school van de toekomst optimaal te laten functioneren, vinden de schoolbesturen het essentieel als de voorzieningen en hun partners in de buurt zijn. Dat stimuleert de samenwerking en de mogelijkheid om het hoofddoel te bereiken: een gezonde school en gelukkige kinderen. Om voorzieningen optimaal te benutten, zouden functies zoals kinderopvang, maatschappelijke partners en sportvoorzieningen dus dicht bij de school moeten liggen of er een plaats in moeten vinden. Een locatie waarin de schoolomgeving zoveel mogelijk is geïntegreerd in de bestaande sportinfrastructuur maakt het mogelijk om sport en bewegen een natuurlijk onderdeel te laten uitmaken van de programmering van de scholen.

Relatie met de omgeving

De school staat midden in de samenleving. De 'buren' worden uitgenodigd bij activiteiten op school en het dorp helpt bij activiteiten. Het schoolplein is een ontmoetingsplek voor het dorp. Andersom trekt de school er op uit. Voor een lampionoptocht, het schoonhouden van de omgeving, of een bezoekje aan ouderen.

Dat zorgt bij ouders voor een dilemma. Veel van hen steunen de vernieuwing van het onderwijs en begrijpen dat daarvoor schaalvergroting nodig is. Tegelijk is er zorg voor de leefbaarheid in het dorp, als de school verdwijnt. Dat blijkt ook uit de enquête die de schoolbesturen hebben gehouden onder plaatselijke belangen, ondernemers en schoolbesturen. De school is belangrijk omdat die bijdraagt aan onderlinge betrokkenheid en binding. Er gaat een grote aantrekkingskracht van uit voor jonge gezinnen. Ook de grote speelplek en de verkeersstromen door het winkelgebied worden als voorbeelden genoemd.

Diverse studies ondersteunen dat beeld, maar nuanceren het ook. De gevolgen van het verdwijnen van de school zijn bijvoorbeeld minder groot als een dorp nog een andere ontmoetingsplek heeft, zoals een dorps huis. Ook blijkt dat het sluiten van de school voor gezinnen in het algemeen geen reden is om te verhuizen. Herxen heeft bijvoorbeeld geen school meer, maar is binnen de gemeente wel het dorp met gemiddeld de jongste bevolking. En of een dorp zijn levendigheid en leefbaarheid behoudt, heeft vooral te maken met de sociale veerkracht van de gemeenschap.

De gemeente gaat de gevolgen per dorp bekijken en met de bewoners bespreken. De scholen vinden de lokale binding belangrijk en gaan ervan uit dat ze die blijven behouden omdat de leefomgeving van grote waarde is voor de ontwikkeling van kinderen. Door een andere opzet van activiteiten, blijven ze zichtbaar in deze leefomgeving